

Juridische kwesties
die zijn weggezaakt

Overlevering

DOOR / BEN POLMAN & MELISSA SLAGHEKKE

Hoe verloopt de overleveringsprocedure na een Europees aanhoudingsbevel ook alweer?

J aarlijks worden ongeveer duizend Europese aanhoudingsbevelen (hierna: EAB's) naar Nederland gestuurd. Een EAB kan worden uitgevaardigd voor vervolging van misdrijven waarop in de uitvaardigende lidstaat minimaal twaalf maanden gevangenisstraf staat¹ of voor executie van straffen langer dan vier maanden. De uitvaardiging wordt geïnitieerd door een rechterlijke autoriteit in de uitvaardigende lidstaat,² eerst nationaal en vervolgens Europees.³ De uitvoerende lidstaat voert het EAB uit. De gezochte (of: 'opgeëiste') persoon wordt aangehouden en voorgeleid aan de rechter-commissaris of de officier van justitie. De enige grond voor bewaring is vluchtgevaar. In tegenstelling tot het commune strafrecht kent de overleveringsdetentie geen tussentijdse toetsing. Wel bestaat voor de opgeëiste persoon de mogelijkheid om bij de raadkamer te verzoeken om schorsing van zijn detentie. Tegen de beslissing van de raadkamer van de rechtbank kan beroep worden ingesteld bij het Gerechtshof Amsterdam. De Rechtbank Amsterdam neemt in beginsel binnen zestig tot negentig dagen een beslissing op het EAB (art. 22 Overleveringswet, OLW). De rechtbank toetst of de overlevering toelaatbaar is, wat enkel het geval is als de in de OLW genoemde weigeringsgronden ontbreken en het EAB daarnaast voldoet aan de eisen zoals gesteld in de wet. Gronden voor wei-

gering van de overlevering kunnen bijvoorbeeld worden gevonden in de ongenoegzaamheid van stukken (art. 2 OLW), in verstekproblematiek of betekenisproblemen in de uitvaardigende lidstaat (art. 12 OLW), in dreigende mensenrechtenschendingen (art. 11 OLW, bijvoorbeeld ondermaatse detentieomstandigheden) of in de omstandigheid dat iemand moet worden gelijkgesteld aan een Nederlander (art. 6 OLW). De rechtbank doet in beginsel binnen twee weken uitspraak (art. 28 OLW). De uitspraak is dadelijk uitvoerbaar en tegen de uitspraak staat geen appel open, slechts cassatie in het belang der wet (art. 29 OLW). De feitelijke overlevering dient zo spoedig mogelijk na de uitspraak plaats te vinden (art. 35 OLW). Uitgangspunt hiervoor is tien dagen na de uitspraak. De officier van justitie kan de rechtbank vragen de termijn met tien of dertig dagen te verlengen (art. 34 OLW). De feitelijke overlevering kan worden uitgesteld bij ernstige humanitaire redenen (art. 35 lid 2 OLW) of bij een strafrechtelijke vervolging of executie in Nederland (art. 36 OLW). Dit laatste kan

op verschillende manieren gunstig zijn voor de opgeëiste persoon. Het is bijvoorbeeld mogelijk dat de opgeëiste persoon slechts tijdelijk (ter berechting) aan de uitvaardigende lidstaat ter beschikking wordt gesteld, zodat hij de garantie heeft dat hij terugkeert. Een eventuele straf die de opgeëiste persoon in de uitvaardigende lidstaat krijgt, kan dan via de Wet wederzijdse erkenning en tenuitvoerlegging vrijheidsbenemende en voorwaardelijke sancties (WETS) in Nederland worden uitgezeten. Dit voorkomt een langdurige detentie in het buitenland. Uitstel van de overlevering zal echter nooit leiden tot afstel.

Bij overleveringen is het raadzaam een lokale advocaat in te schakelen om te kijken naar alternatieven bij het EAB. Ook is het nauw volgen van de jurisprudentie van het Hof van Justitie wenselijk; de ontwikkelingen rond het EAB volgen elkaar snel op.⁴

Ben Polman en **Melissa Slaghekke** zijn advocaat bij Cleerdin & Hamer Advocaten in Amsterdam.

NOTEN

- ¹ HvJ EU 25 september 2015, C-463-15.
- ² HvJ EU 10 november 2016, C-452/16 PPU, ECLI:EU:C:2016:858/861/860.
- ³ HvJ EU 1 juni 2016, C-251/15, ECLI:EU:C:2016:385.
- ⁴ Zie HvJ EU 22 december 2017, C-571/17 PPU, ECLI:EU:C:2017:1026, HvJ EU 23 januari 2018, C-367/16, ECLI:EU:C:2018:27, HvJ EU 10 augustus 2017, C-270/17 PPU, ECLI:EU:C:2017:628. Een veelbelovend toekomstig arrest is: HvJ EU C-573/17 als vervolg op HvJ EU 29 juni 2017, C-579/15, ECLI:EU:C:2017:503.